

GEOGRAPHICAL SCIENCES

УДК 929:75

ЖИТТЯ ТА ТВОРЧІСТЬ МИКОЛИ МАКСИМЕНКА

Власенко Руслана Петрівна

Кандидат біологічних нау
, доцент кафедри екології та географії
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

Забродська Валентина Володимирівна

Молодший науковий співробітник
Житомирського обласного краєзнавчого музею
Заслужений журналіст України

Гайдаржи Катерина Григорівна

Студентка II курсу
014.07 Середня освіта (Географія)
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Вступ. В останні роки у людей посилився інтерес до місцевої проблематики. Все більше цікавить історія країни, міста чи села. Починається розкриття загадкових таємниць. Зростає патріотизм і любов до своєї «малої батьківщини», її історії, народних традицій та культурної спадщини. Саме краєзнавство сприяє вихованню у молодого покоління патріотизму, високої моральності та національної свідомості. Краєзнавчі дослідження дають змогу не тільки вивчати рідний край, а й познайомитись з видатними людьми своєї батьківщини. Є велика кількість талановитих особистостей, про яких ми навіть не чули, тому варто оприлюднювати інформацію про їх унікальність. Адже є багато постатей, які просто вражають своєю творчістю. Саме тому актуальним є

дослідження про життя та творчість видатного художника, митця життя-Миколу Максименка.

Мета. Дослідити життєвий та творчий шлях видатного художника Миколи Максименка. Ознайомитись з сімейними архівами митця. З'ясувати неоприлюднені факти про життя та творчість М. Максименка.

Результати дослідження та обговорення. Микола Антонович Максименко – народний художник України, Почесний академік Національної академії мистецтва України (рис. 1).

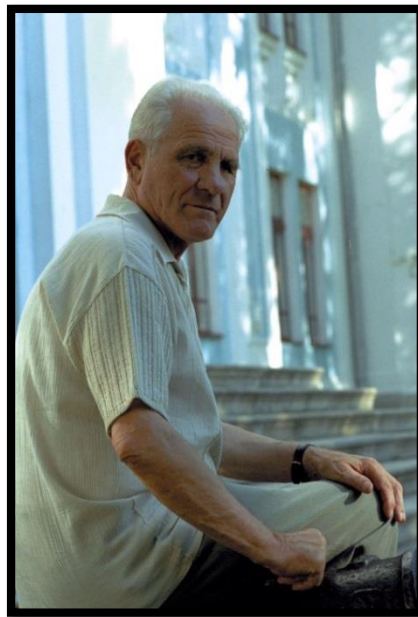


Рис. 1. Фото Миколи Максименка.

Глибинна народність художника спонукає і сьогодні мистецьку критику до серйозного дослідження його творчості, адже мистецтво Миколи Максименка – явище не лише глибоко національне, але й світове. Це ще більше стає зрозумілим тоді, коли знайомишся з творчим шляхом майстра. Коли дізнаєшся, що все життя він відчував спорідненість і вчився в іспанця Веласкеса, у художників стародавнього Єгипту, давніх японців і китайців, старих майстрів Голландії, у французів кінця XIX – початку XX століть, у Рубльова і Врубеля. Разом з тим Миколу Максименка як художника формувало і те середовище, в якому він жив – це рідна українська земля, люди і природа.

Майже все життя та творчість художника пов'язано з Житомирщиною. Саме там, 31 грудня 1924 року в селі Яроповичі Андрушівського району він

народився, виріс та повернувся солдатом, який пережив важкі випробування фронтах 2-ї Світової війни. На Житомирщині зростав і формувався його талант живописця. Рідне Полісся та його краса, що запала в душу художника ще в ранньому дитинстві, перетворились на неповторні художні образи, сповнені глибокої сердечності і людяності.

Микола Антонович Максименко був художником з величезним інтересом до навколишнього життя та ліричного складу, з оптимістичним світосприйняттям. Його головною рисою таланту було відчуття кольору. Серед українських художників він був неперевершеним колористом.

Максименко підтримував дружні стосунки зі своїми сучасниками – класиками українського живопису: Миколою Глущенком, Тетяною Яблонською, Сергієм Шишком. За силою і значенням його мистецтво саме їхньому мистецтву і рівнозначне. За витонченістю та ніжністю письма його живопис стоїть в одному ряду з малярством Федора Коновалюка, Євгена Волобуєва, Олександра Минки. За колористичною дзвінкістю – споріднений з творами кримчан Петра Столяренка та Федора Захарова.

А за проникливістю та світлосяйною силою кращі твори Максименка в Україні й порівняти ні з ким [1]. На сьогоднішній день в науковому обігу українського образотворчого мистецтва присутній новий термін як «максимівські» натюрморти, а самого автора називали «маестро» натюрмарту. Це нове слово в українському мистецтві (рис. 2).

Ніхто з українських художників не включав свій натюрморт у світлоповітряне середовище. Ніхто так не монументалізував його, як Максименко, ставлячи на передній план і вивищуючи над простором, що розташовується на дальніх планах картини. Ніхто не поєднував натюрморт, як частку природи із краєвидом, який розгорається за натюрмортом. Образ у Максименка увесь прозорий («Я все бачу прозорим», - говорив мистець). Його натюрморт наскрізь омивається потоками світла і повітря. І звичайно, вражає і захоплює дивовижна малярська досконалість нашого художника.



Рис. 2. «Максимівські» натюрморти.

Маєстро не стало у вересні 2016 року, а у серпні 2020 року - в Андрушівці, на його малій Батьківщині, з'являється пам'ятник Максименку. Це перший на Житомирщині пам'ятник художнику. Його встановлено біля Андрушівської школи мистецтв, яка носить ім'я Миколи Максименка [2] (рис.3).



Рис. 3. Пам'ятник Миколі Максименку в Андрушівці

Працюючи над вивченням творчості відомого українського художника Миколи Максименка, досліджено його особистий архів. Знайдено книгу відгуків за 2015 рік з київської виставки, на якій були представлені натюрморти маєстро в Центральному Будинку художника. Відгуки відвідувачів виставки публікуються вперше (рис.4).

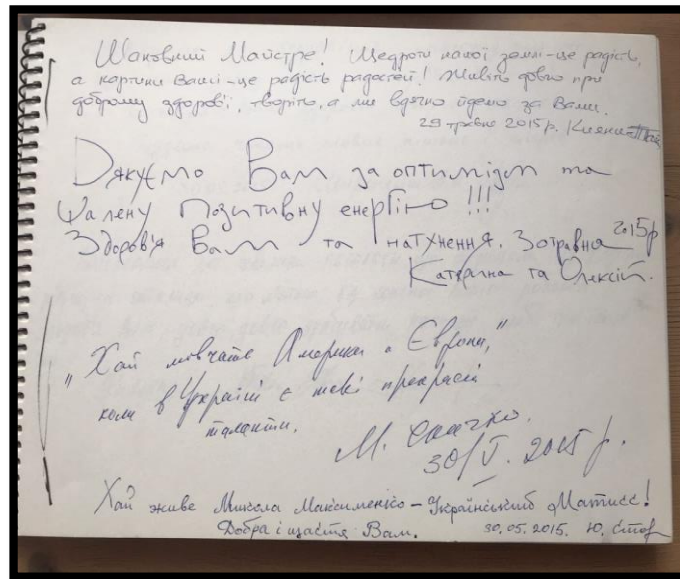


Рис. 4. Відгуки відвідувачів виставки.

В результаті вивчення архіву було знайдено вірш-присвяту Миколі Максименку з нагоди 50 річного ювілею. Написав його відомий український поет-шістидесятник із Житомира Михайло Клименко (рис. 5). З розповідей очевидців стало відомо, що майже 20 років вони були сусідами і проживали в одному будинку по вулиці Київській, 7. Поет і художник товаришували – це були дві споріднені творчі душі. Дана поезія не була відома широкому загалу.

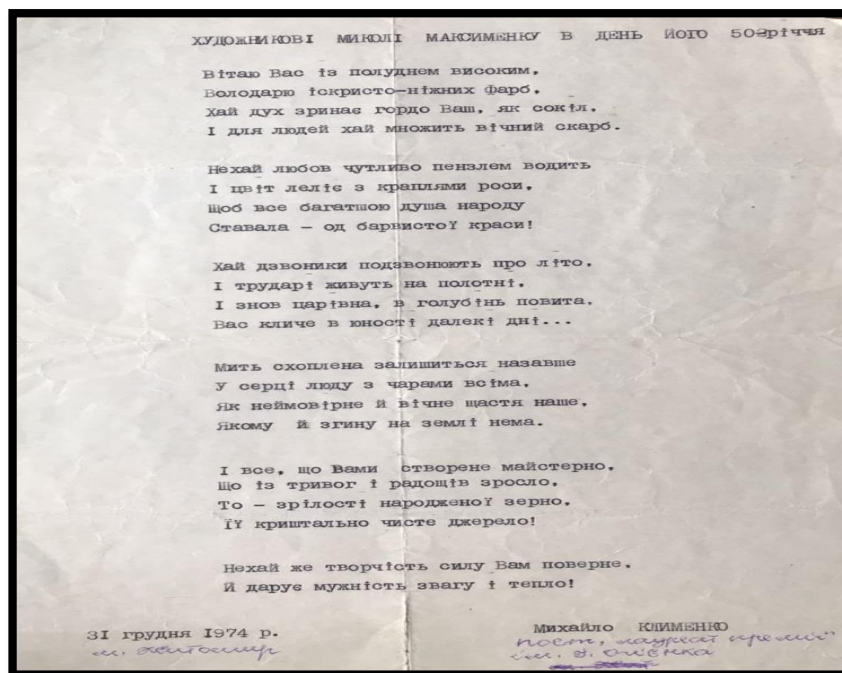


Рис. 5. Вірш-посвята М. Максименку від М. Клименка.

Проведено дослідження географії поширення робіт Миколи Максименка у світі та з'ясовано, що роботи художника представлені більше ніж у 30 музеях України та світу: Японія, Кіпр, Франція, Італія, Польща, Болгарія, Канада, США та інших, також вони є у багатьох приватних колекціях (рис. 6). Встановлено розташування робіт на території України, у яких зберігаються твори Миколи Максименка (табл. 1).

Таблиця 1

**Основні музеї та установи, де зберігаються твори
Миколи Максименка**

№ з/п	Територіальне розміщення музею	Назва установи
1	Вінниця	Вінницький краєзнавчий музей
2	Дніпро	Дніпровський художній музей
3	Донецьк	Донецький художній музей
4	Житомир	Житомирський краєзнавчий музей, Житомирське обласне управління культури
5	Івано-Франківськ	Івано-Франківський краєзнавчий музей
6	Київ	Національний музей ім. Т. Г. Шевченка, Звениченська картинна галерея
7	Коростишів	Народний музей «Україна»
8	Краматорськ	Краматорський краєзнавчий музей
9	Кіровоград	Кіровоградський краєзнавчий музей
10	Кременчук	Кременчуцький краєзнавчий музей
11	Кривий ріг	Криворізький історико-краєзнавчий музей
12	Луганськ	Луганський краєзнавчий музей
13	Львів	Львівський краєзнавчий музей
14	Луцьк	Волинський краєзнавчий музей
15	Одеса	Одеський художній музей
16	Рівне	Народна картинна галерея
17	Сімферополь	Сімферопольський художній музей
18	Севастополь	Севастопольський художній музей
19	Ужгород	Закарпатський художній музей
20	Херсон	Херсонський краєзнавчий музей, Херсонський художній музей
21	Хмельницький	Хмельницький художній музей
22	Шепетівка	Музей імені М. Островського

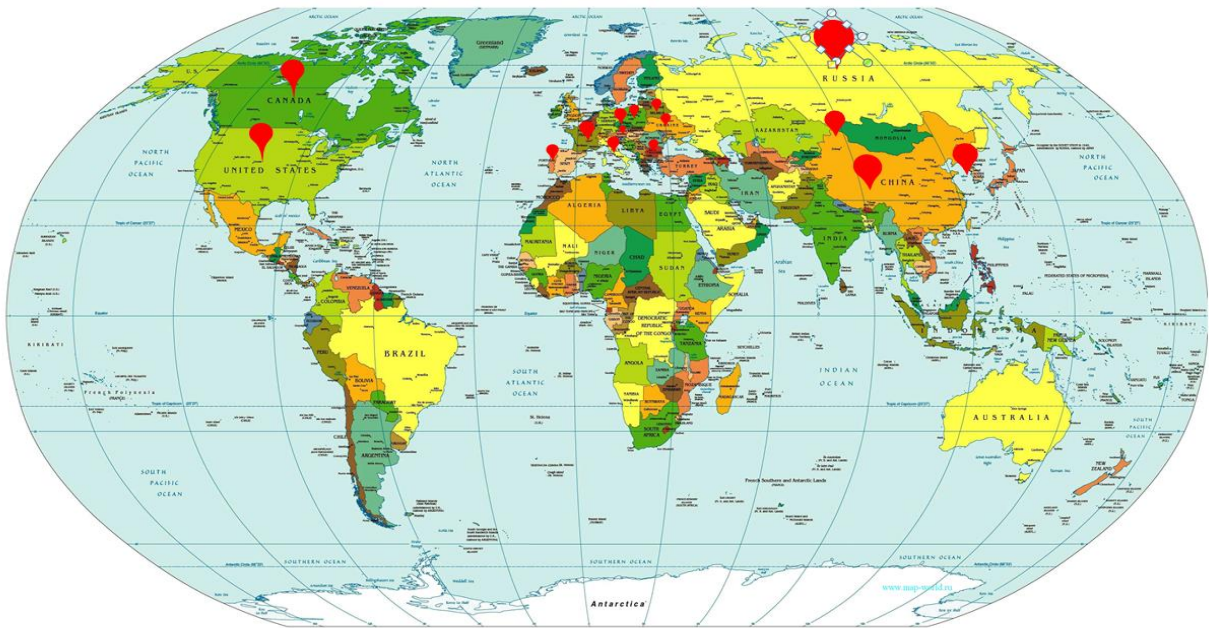


Рис. 6. Географія знаходження робіт Максименка у світі

Висновки. Опрацьовано літературні джерела щодо життя та творчості Миколи Антоновича Максименка. Досліджено неоприлюднені унікальні факти з сімейного архіву митця. Досліджено творчі роки життя та архівні матеріали художника. З'ясовано, що Микола Максименко є народним художником України, Почесним академіком Національної академії мистецтва України. В результаті дослідження було створено карту географії знаходження робіт Максименка у світі та виділено основні музеї і установи, де зберігаються твори Миколи Антоновича Максименка.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Микола Максименко. Світославність [Електронний ресурс]. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://artanija.com/journal/kniga-13-%E2%84%964-2008?page=2>.
2. Микола Антонович Максименко [Електронний ресурс] // Приміське життя. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://primiske.com.ua/2020/08/18/%D0% />
3. Валентина Мартиненко. «Мальовнича Україна» - 85. – «Образотворче мистецтво» . – 1985. – №3. – С. 6–7.